

SHRNU TÍ HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ

Vzdělávání v SŠ s vysokou mírou neúspěšnosti ve společné části MZ

Ze statistik jednoznačně vyplývá, že některé obory vzdělání s maturitní zkouškou ve vybraných středních školách dlouhodobě vykazují vysokou míru neúspěšnosti žáků, a to zejména ve společné části maturitní zkoušky. Hlavním cílem tematické inspekční činnosti České školní inspekce proto bylo zjistit možné příčiny tohoto stavu a posoudit, zda a jak jednotlivé školy přijímaly a uplatňovaly příslušná opatření směřující ke snížení školní neúspěšnosti žáků a k celkovému zlepšení stavu vzdělávání.

Tematická inspekce byla provedena formou prezenční inspekční činnosti v období **od listopadu 2016 do dubna 2017**. Česká školní inspekce při ní navštívila **34 vybraných středních škol**, které dlouhodobě (mezi školními roky 2012/2013–2015/2016) vykazovaly vysokou míru neúspěšnosti žáků ve společné části maturitní zkoušky.

V těchto školách dosahovala **hrubá míra neúspěšnosti** (žáci, kteří byli u maturitní zkoušky neúspěšní, nebo k ní nebyli připuštěni z důvodu neprospěchu v závěrečném ročníku studia) nejvyšších hodnot ze všech středních škol v České republice, a to **zpravidla více než 50 %**.

Vzdělání zakončené maturitní zkouškou lze získat třemi způsoby:

- obor vzdělání poskytující střední vzdělání v délce čtyř let,
- obor vzdělání poskytující střední vzdělání v délce čtyř let, jehož součástí je i odborný výcvik,
- obor vzdělání nástavbového studia poskytující střední vzdělání v délce dva až tři roky.

Nejčastější cestou je první způsob. Ovšem většina navštívených SŠ nabízí více z uvedených variant, přičemž nejvíce žáků těchto 34 škol bylo zapísáno v nástavbovém studiu. Tento typ vzdělávání výhradně poskytovalo něco přes čtvrtinu daných SŠ. Česká školní inspekce ve SŠ sledovala a hodnotila kvalitu vzdělávání v celkem 41 oborech vzdělání, z nichž bylo 21 oborů vzdělání čtyřletého maturitního studia, 8 oborů vzdělání čtyřletého maturitního stu-

dia, jehož součástí je také odborný výcvik, a 12 oborů vzdělání nástavbového studia. Výrazně nejvyšší počet žáků (27 %) se vzdělával v nástavbovém oboru Podnikání.

Studium nedokončí dvě třetiny žáků

V navštívených školách **dokončilo studium pouze necelých 30 % žáků v maturitních oborech, do nichž byli přijati**. Důvodem však nebyla jen skutečnost, že se těmto žákům nepodařilo absolvovat maturitní zkoušku, ale také **odchody** mnohých z nich **ze vzdělávání už v průběhu studia** (např. z důvodu vysoké absence nebo odchodu do zaměstnání v případě žáků nástavbového studia).

Zásadně negativním zjištěním je také skutečnost, že **ve dvou třetinách sledovaných škol se během školních let 2012/2013 až 2015/2016 vzdělávali žáci, kteří po úspěšném absolvování všech ročníků u maturitní zkoušky třikrát neuspěli** (nejčastěji ve společné části) **a následně byli (v souladu s právními předpisy) opět přijati do maturitního ročníku**, na jehož konci podnikli další, většinou neúspěšné pokusy o vykonání maturitní zkoušky. V průměru připadli **na jednu hodnocenou školu téměř čtyři takoví žáci**.

V uvedených školních letech se **hrubá míra neúspěšnosti žáků ve společné části maturitní zkoušky postupně zvyšovala**. Ve školním roce 2015/2016 se týkala **65 % žáků**. **Nejhorší situace je v nástavbových oborech**, kde bylo takových žáků dokonce **73 %**.

V příslušných inspekčních zprávách **Česká školní inspekce doporu-**

ručila 25 z 34 hodnocených škol (74 %) zvážit omezení nabídky oborů poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou (tzn. nepřijímat další žáky ke vzdělávání) **nebo podat žádost o výmaz těchto oborů vzdělání z rejstříku škol a školských zařízení**. Mezi obory vzdělání, které by měly být ukončeny, patří zejména **nástavbový obor Podnikání**, ve kterém bylo **zjištěno nejvíce nedostatků**. Nepřijímat žáky do daného oboru nebo podat žádost o výmaz bylo doporučeno 16 školám, tedy téměř polovině navštívených SŠ. Několika školám bylo doporučeno omezení nabídky ostatních oborů, např. Gastronomie nebo Provozní technika.

Přijímací řízení neplní svoji funkci

Na nízký podíl žáků, kteří studium dokončí, má významný vliv **absence účinného systému přijímacího řízení, kdy jsou přijímáni i uchazeči bez potřebných studijních předpokladů**, které školy v rámci školní části přijímací zkoušky nikterak neověřují, pokud nějakou školní přijímací zkoušku vůbec konají.

Ke studiu tak bývají přijímáni všichni nebo téměř všichni zájemci, což Česká školní inspekce považuje za velmi negativní skutečnost, zejména proto, že nedostatečnou připravenost přijímaných žáků ani jejich nízký studijní potenciál nedokáže tyto školy v rámci dalšího vzdělávání přijatých žáků nijak kompenzovat. Konkrétně to znamená, že sledované školy ve školním roce 2015/2016 přijaly do oborů ukončovaných maturitní zkouškou 96 % z přihlášených uchazečů. Z toho dvě třetiny